Bilye

SORU

Eski çağlarda Zekado ülkesinde şöyle bir oyun oynanırmış:

- Ortaya belli sayıda (n) bilye konur.
- İki kişi sıra ile hamleler yapar.
- Birinci oyuncu ilk hamlesinde ortadan 2 ya da 3 bilye alır.
- Sırası gelen oyuncu, bir önceki oyuncunun aldığı bilye sayısı k ise, k+1≤m≤2k olacak şekilde m tane bilye alır. Son hamlede geriye kalan bilyelerin sayısı ≤k ise bu bilyelerin hepsini alabilir.
- Son bilye grubunu alan oyunu kazanır.

Örnek bir oyun:

Ortada 25 tane bilye var:

	Aldığı	Kalan Bilye
	Bilye Sayısı	Sayısı
1. Oyuncu	2	23
2. Oyuncu	3	20
1. Oyuncu	5	15
2. Oyuncu	8	7
1. Oyuncu	7	0

Bu durumda son hamleyi yapmış olan 1. oyuncu kazanıyor.

Sizden istenen ise bu oyunu hem 1. hem de 2. oyuncu için oynayan bir program yazmanız.

VARSAYIMLAR

- 2≤n≤100
- Programınız standart girdiden (stdin) hamleleri alıp standart çıktıya (stdout) hamlelerini (aldığı bilye sayılarını) yazmalıdır.

GİRDİ - ÇIKTI

- Programınız oyun başlarken standart girdiden bilye sayısını (n) ve oyuncu numarasını belirten iki adet tamsayı okuyacaktır. Oyuncu numarasının değeri, birinci oyuncu iseniz 1, ikinci oyuncu iseniz 2 olacaktır.
- İlerleyen aşamalarda, hamle sırası karşıdaki oyuncuda ise onun yaptığı hamleyi okuyacak (1

adet tamsayı), sıra kendinde ise hamlesini yazacaktır (1 adet tamsayı).

DEĞERLENDİRME

- Verilen 'n' değerleri için, herhangi bir kod diğer bütün kodlarla hem 1. hem de 2. oyuncu için oyunu oynayacaktır.
- Herhangi bir anda yanlış bir hamle yapan oyuncu o oyunu kaybetmiş sayılacaktır.

ÇÖZÜM

Sorunun çözümü için gerekli yöntem Prof. Dr. Vasif Vagifoğlu'na ait **yapay zeka** adlı kitabın 252. sayfasında Sprague-Grundy Sayısı başlığı altında anlatılmıştır. Ayrıca *Bilye* oyununa çok benzeyen *Bergson Kibritleri* oyununun çözümü de kitabın 256. sayfasında yer almaktadır.

Çözüm için Sprague-Grundy sayılarını kullanacağız ve her bir durum için bir SG(p,q) = t sayısı tanımlayacağız. Kazanan durumda t=0, aksi halde t=1 olduğunu kabul edelim. SG(p,q) durumu; ortadan q tane bilye aldım, p tane bilye kaldı anlamına gelsin. Bu durumda ben kazanıyorsam SG(p,q) = 0, aksi halde SG(p,q) = 1 olsun.

Şimdi oyunun durumuna göre SG(p,q) değerlerini oluşturmaya başlayalım. SG(0,q) durumu her zaman 0'a(kazanan durum) eşittir; çünkü ben ortadan q tane bilye aldıktan sonra geriye 0 tane bilye kalıyorsa, oyunu ben kazanmışım demektir. Bunun tersi şekilde q tane bilye alıp geriye 1,2,3 ya da 4 bilye bırakırsam rakip kesin olarak kalan bilyeleri alıp oyunu kazanacaktır. Dikkat ederseniz oyunun ilk hamlesinde 2 ya da 3 bilye alınmaktadır. Başka bir deyişle sıra rakibe geldiğinde, rakip en kötü ihtimalle 4 bilye alma hakkına sahip olacaktır. Yani SG(1,q)=1, SG(2,q)=1, SG(3,q)=1, SG(4,q)=1.

Buraya kadar durumları el ile hesaplamak kolaydı; ancak bu noktadan sonraki durumları bilgisayara hesaplatmak zorundayız. Burada hesaplamayı kolaylaştıracak şu kuralı verebiliriz.

•
$$p \le 2*q => SG(p,q) = 1$$

Bu kuralı şu şekilde açıklayabiliriz. Biz ortadan q tane bilye aldığımızda rakip 2*q bilye alma hakkına sahip olacaktır. Eğer ortada kalan bilye sayısı 2*q'ya eşit ya da daha azsa rakip bu bilyeleri alıp oyunu kazanacaktır. Ayrıca q=1 olan durumları ele almamıza gerek yoktur; çünkü oyunun kuralları gereği hiçbir oyuncu ortadan 1 bilye alma hakkına sahip değildir.

Bahsettiğimiz durumların haricindeki durumlara ait değerler ise şu şekilde hesaplanacaktır.

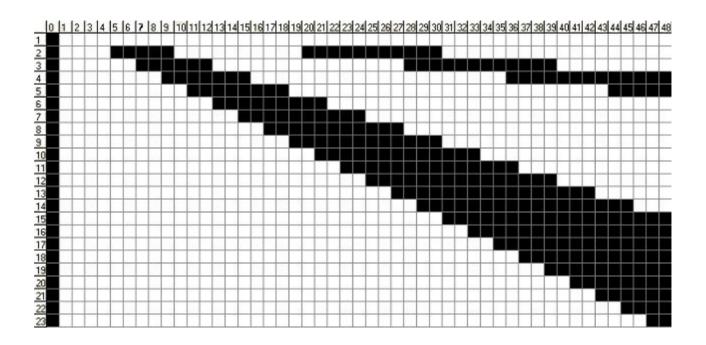
 Herhangi bir durum için, o durumdan sonra rakip mümkün tüm hamleler için kaybediyorsa, o durum kazanan durumdur. Aksi halde, yani rakip mümkün hamlelerin yalnızca birinde bile kazanıyor olsa, o durum kaybeden durumdur.

p=5, q=2 olan durumu inceleyelim.

SG(2,3)=1 SG(5,2)=0 SG(1,4)=1

Şekilden de anlaşıldığı gibi SG(5,2) durumu kazanan durumdur; çünkü rakip bütün hamlelerinde oyunu

kaybetmektedir. SG(5,3) durumunu hesaplamaya gerek yoktur. Yukarıda verdiğimiz kurala göre 5≤2*3 olduğundan SG(5,3) kaybeden durumdur. Genel anlamda q≥3 iken SG(5,q)=1, yani kaybeden durumdur. SG(5,2)=0 durumunu biraz daha açıklarsak; başlangıçta ortada 7 bilye vardı, ben 2 bilye aldım, geriye 5 bilye kaldı, bu durumda ben kazanırım. Çünkü rakip benim hamlemden sonra ortadan 3 ya da 4 bilye alabilir. Bu iki durum için de rakibin kaybedeceği kesindir. Buradan da anlaşıldığı üzere başlangıçtaki bilye sayısına göre oyunu kimin kazanacağı bellidir. Aşağıdaki tabloda sütunlar p'ye, satırlar q'ya, siyah kareler SG(p,q)=0 durumuna, beyaz kareler de SG(p,q)=1 durumuna karşılık gelmektedir. Yazacağımız program başlangıçta Sprague-Grundy sayılarını hesaplayacak ve herhangi bir anda sıra kendine geldiğinde mümkün durumlar arasından kazananı seçecek, kazanan durum yoksa minimum sayıda bilye alarak rakibin hamle aralığını kısıtlamaya çalışacaktır. Oyunu her iki oyuncu için oynayan programın C kodu (Slackware(gcc), FreeBSD(gcc), Windows(Dev C++) sistem kurulu makinelerde derlenip denenmiş) aşağıda verilmiştir.


```
#include <stdio.h>
unsigned int bilyeSayisi, sonBilye, SG[101][101],
//---
void setSG()
unsigned int p,q,bilye;
unsigned int kazanan;
for(p=0; p < bilyeSayisi; ++p)
 for(q=0; q < bilyeSayisi; ++q)
 SG[p][q] = 1;
for(q=0; q < bilyeSayisi; ++q)
 SG[0][q] = 0;
for(p=5; p < bilyeSayisi; ++p)
 for(q=2; 2*q < p; ++q)
  kazanan = 1:
  for(bilye=q+1; bilye<=2*q; ++bilye)
   if(SG[p-bilye][bilye] == 0)
    kazanan = 0;
    break;
   if(kazanan == 1)
   SG[p][q] = 0;
unsigned int kacBilye(unsigned int min, unsigned
int max)
{
unsigned int bilve;
if(bilyeSayisi <= max)
 return bilyeSayisi;
for(bilye=min; bilye<=max; bilye++)
 if(SG[bilyeSayisi-bilye][bilye] == 0)
 return bilve;
return min;
```

```
void oyna()
sonBilye = kacBilye(sonBilye+1,2*sonBilye);
bilyeSayisi -= sonBilye;
printf("\nCPU %d bilye aldı, %d bilye
kaldi\n",sonBilye,bilyeSayisi);
if(!bilyeSayisi)
 printf("\nCPU kazandı\n");
 return;
int main()
 printf("\nBilve sayisini giriniz (n=?) => ");
 scanf("%d",&bilyeSayisi);
 setSG():
 printf("\nOyuncu numarasını giriniz => ");
 scanf("%d",&sira);
  if(sira == 1)
  sonBilye = kacBilye(2,3);
 bilyeSayisi -= sonBilye;
  printf("\nCPU %d bilye aldı, %d bilye
kaldı",sonBilye,bilyeSayisi);
}
while (bilyeSayisi > 0)
   printf("\nKaç bilye alacaksın => ");
   scanf("%d",&sonBilye);
   bilyeSayisi -= sonBilye;
   printf("\nSen %d bilye aldın, %d bilye
kaldı",sonBilve,bilveSavisi);
   if(bilyeSayisi == 0)
    printf("\nSen kazandın\n");
    return 0;
   oyna();
 return 0;
```